

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3366/2019. (XII. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Mf.20.742/2018/6. számú ítélete, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselővel (dr. Galambos Károly) eljárva az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Mf.20.742/2018/6. számú ítélete, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (2) bekezdése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására alapul szolgáló munkaügyi jogvitának az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges előzményei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó egy gazdasági társaság (a továbbiakban: munkáltató) igazgatóságának 1993 óta tagja, valamint vezérigazgatói munkakörben foglalkoztatott vezető állású munkavállalója volt, akinek munkaviszonyát 2010. szeptember 3-án rendkívüli felmondással szüntették meg.
- [4] A felmondást követően az indítványozó és a munkáltató között a felmondás jogszerűségével, illetve ezzel összefüggésben különböző járandóságokkal és kártérítéssel kapcsolatos több szakaszra tagolódó peres eljárás keletkezett. Ennek során az eljáró bíróságok részben a Zala Megyei Bíróság 4.Mf.90.522/2011/5/II. számú ítéletével, részben a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.402/2011/7. számú – a Zala Megyei Bíróság által 4.Mf.21.377/2011/4. számú ítéletével helybenhagyott – ítéletével a munkáltatót különböző jogcímenek pénzbeli járandóságok és kártérítés megfizetésére, illetve természetbeni juttatás teljesítésére kötelezte.
- [5] A munkáltató a jogerős ítéletekben előírt marasztalásoknak 2011. július 11-én illetve 2011. december 21-én történt teljesítésével eleget tett, ugyanakkor az ítéletekkel szemben a Kúriánál felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [6] A Kúria az Mfv.10.913/2011/5. számú ítéletével egy rendelkezés (prémium-előleg megfizetése) kivételével a másodfokú ítéleteket hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletek megváltoztatásával az indítványozó keresetét elutasította.
- [7] A munkáltató korábbi – a meghozott ítéleteknek megfelelő – teljesítései visszafizetésével kapcsolatosan merült fel újabb jogvita a Kúria döntése folytán az indítványozót terhelő tartozás (visszatérítési kötelezettség) utáni késedelmi kamatok és a perköltség tekintetében.
- [8] A munkáltató 2013. június 24-én az indítványozóval szemben visszégrehajtási eljárást indított és „önkéntes teljesítés elmaradására” hivatkozva kérte, hogy az indítványozó térítse vissza az általa az indítványozó részére kifizetett összeget. A visszégrehajtási eljárásban a munkáltató kamatigényt nem érvényesített.
- [9] Az indítványozó a visszégrehajtási eljárásban érvényesített összegeket – kamatfizetés nélkül – a munkáltatónak több részletben visszafizette.
- [10] A munkáltató a késedelmi kamatokkal kapcsolatos igényét utóbb érvényesítette és peres útra terelte.
- [11] 2.2. A munkáltató keresetében késedelmi kamat, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén 3.961.050 Ft megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót, arra hivatkozva, hogy az indítványozó a részletekben végrehajtott teljesítései közti időben a vitatott összegek még meg nem fizetett részleteivel rendelkezhetett.

- [12] Az indítványozó ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, mert a kereseti követelést mind jogalapjában, mind összecszerúságában vitatta. Részben azért, mert véleménye szerint a pert megelőző visszvégrehajtási eljárás folytán (nem) érvényesített kamatigény ítélt dolognak minősül. Hivatkozott a követelés elévülésére is, tekintettel arra, hogy a kamatigény osztja a főkövetelés sorsát. A jogalapot vitatva előadta, hogy önként teljesített és késedelembe nem esett.
- [13] A Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében kötelezte az indítványozót, hogy fizessen meg a munkáltató részére 892.386 Ft kamatot; a keresetet ezt meghaladóan elutasította, és a munkáltatót 545.215 Ft perköltség viselésére kötelezte. A bíróság az indítványozó ítélt dologra történő hivatkozását azért nem tartotta megalapozottnak, mert a visszvégrehajtási eljárásnak nem volt tárgya a munkáltató kamatigénye, így a munkáltató kamatkövetelése érdemben elbírálható. A bíróság a kamatkövetelés esedékességének időpontját megállapítva megalapozatlannak tartotta az indítványozó elévülési kifogását is.
- [14] A bíróság rámutatott arra, hogy a munkaügyi perben született, a másodfokú bíróság ítélete folytán jogerőre emelkedett határozat jogalapot teremtett az indítványozónak arra, hogy „az abban meghatározott marasztalási összeget átvegye és használja.” A Kúria döntéséig az indítványozó jogszerűen volt annak birtokában, a kúriai ítélet kihirdetését (2013. január 9.) követően azonban a korábbi kifizetés tartozássá vált. A Kúria ítélete új jogalapot teremtett a munkáltatónak a marasztaló ítélet szerinti kifizetés összegének visszakövetelésére. Mivel ezen időponttól az alperes a marasztalási összeget jogalap hiányában tartotta birtokában, a kamatfizetési kötelezettség ezen időponttól kezdődően terheli.
- [15] A bíróság indokolásában részletesen kitért arra is, hogy a perköltség megállapításakor milyen indokokra volt figyelemmel; így különösen a pertárgy értékére, a felmerült közjegyzői eljárási díjra is, illetve arra, hogy a fellebbezési perköltség viselésére a felek pervesztesség-pernyertesség arányában kötelesek, tekintettel arra, hogy az indítványozó „a perre okot adott, a perben érvényesített kamatot önként nem fizette meg.” Az indítványozó a jogi képviselével kapcsolatban felmerült perköltség igényét az ügyféllel kötött megbízási szerződésben kikötött munkadíj tekintetében 1.489.320 Ft-ban jelentette be a bíróságnak. A bíróság ezen összeget mérsékelte – indokolása szerint – a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenység mértékére figyelemmel. A bíróság ennek során tekintettel volt arra is, hogy „az az eredeti pertárgy értékéhez képest is rendkívül eltúlzottnak tekinthető.” A bíróság az ügyvédi munkadíj összegét a Rendelet 3. § (1) bekezdés és (2) bekezdése szerint 150.000 Ft+ÁFA összegben állapította meg. Az indítványozó útiköltség igényének is helyt adva, a bíróság az indítványozót megillető perköltség összegét a fentiek együttes figyelembe vételével 545.215 Ft-ban határozta meg.
- [16] 2.3. Az indítványozó fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a kereset teljes körű elutasítását, a javára megállapított elsőfokú perköltség 1.497.000 Ft-ra történő felemelését, és a munkáltató perköltségben marasztalását. Vitatta az elsőfokú bíróságnak a követelés elévülése körében tett megállapításait, a perköltségben marasztaló rendelkezését is jogszabálysértőnek tartotta, mert „figyelmen kívül hagyta a jogi képviselőjével kötött megbízási szerződést és az alperesi költségkimutatást.” A munkáltató fellebbezési ellenkérelmében helyes indokai alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az indítványozó perköltségben marasztalását kérte.
- [17] Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék az elsőfokú ítéletet fellebbezett részében megváltoztatta úgy, hogy az indítványozónak fizetendő perköltség összegét 699.400 Ft-ra felemelte és azt egyebekben helybenhagyta.
- [18] Indokolása szerint az elsőfokú ítéletben megállapított tényállással, az elsőfokú bíróságnak az elévülés és a késedelembe esés kapcsán kialakított jogi álláspontjával teljes mértékben egyetértett, az indokolást az eljárási szabályoknak megfelelőnek tartotta. Az elsőfokú bíróságnak a perköltségről hozott döntésével csak részben értett egyet. A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú döntés azon elemének helytállóságát, miszerint a fél és jogi képviselője közötti megbízási szerződés alapján megállapított ügyvédi munkadíj eltúlzott. Tévesnek értékelte az elsőfokú ítélet hivatkozását a Rendelet 2. §-ára, mert aszerint a pertárgy értékéhez igazodó munkadíjnál magasabb díjazást is kiköthetnek a felek. Álláspontja szerint tekintettel kell lenni továbbá arra, hogy az eljárás során egyszer sor került hatáskör hiánya miatt az ügy áttételére is, valamint arra, hogy „az ügy nem volt nehéz megítélésű.” A másodfokú bíróság szerint az indítványozói képviselő „több és hosszas beadványokat terjesztett elő, de azokban többször bocsátkozott szükségtelen ismétlésekbe.”
- [19] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, abban elsődlegesen kérte az Abtv. 27. §-a alapján a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.99/2017/23. számú ítélete, valamint

a Zalaegerszegi Törvényszék 2.Mf.20.742/2018/6. számú ítélete „keresetet elutasító rendelkezése” alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését, másodlagosan az Abtv 26. § (1) bekezdése alapján kérte az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Rendelet 2. § (2) bekezdése {miszerint „[a]z (1) bekezdés alapján felszámított munkadíj (ld: ügyvédi munkadíj) összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A bíróság döntését indokolni köteles”} alaptörvényellenessége megállapítását és a jogszabályi rendelkezés megsemmisítését.

- [20] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a pertörténet részletes ismertetését követően a per során a kereseti kérelmében előadott indokait ismételte meg.
- [21] 3.1. Az Abtv. 27. §-ára alapított kérelmének indokolása szerint sérülni látta az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jogát azáltal, hogy a munkáltató az indítványozó teljesítését késedelmesnek tartotta akkor, amikor bíróság előtt még nem érvényesítette határidőben késedelmi kamatigényét. Szerinte egy „ilyen igény törvényes úton való érvényesítése előtt alkotmányosan nem eshet késedelembe”. Sérelmezte, hogy önkéntes teljesítésére tekintettel sem eshet késedelembe, és így véleménye szerint a bírói döntések kiszámíthatatlan és előreláthatatlan helyzetet eredményeztek, ami miatt a polgároknak az állami szervekbe helyezett bizalma, mint az „emberi méltóság [...] egyik lényeges tartóoszlopa” valamint az indítványozó [jog]„biztonsághoz” való joga sérült.
- [22] 3.2. Az indítványozó szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény IV. cikkében foglalt szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jogot, valamint az Alaptörvény V. cikke szerint személy és tulajdon elleni jogtalan támadás elhárításához való jogot, mert véleménye szerint a bíróságok az indítványozó fizetési késedelmét az Alaptörvénybe ütköző módon állapították meg, mert sem tényekre, sem jogszabályokra azt nem alapították, és a kamat megfizetésére jogszabályi felhatalmazás nélkül kötelezték. Az indítványozó szerint „a személyes biztonság garantálása [...] a szabályozott jogi környezet, a konfliktusok feloldásának intézményi rendszerének és eljárási szabályainak megalkotásával, a szankciórendszer kialakításával és működtetésével történhet”.
- [23] 3.3. Az indítványozó panaszának indokolásában a fentiekén túl tulajdonjoga, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, valamint a jogorvoslathoz való joga sérelmét is fennállónak látta az alábbiakban ismertetett indokokra hivatkozással.
- [24] 3.4. Az indítványozó szerint a támadott ítéletek azért sértik az Alaptörvény XIII. cikke (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mert az eljáró bíróságok nem vették figyelembe az indítványozónak „a szabad ügyvédválasztásán alapuló ügyvédi megbízással összefüggő – pernyertessége alapján – a perbeni költségei megtérítésében megnyilvánuló jogát”, illetve az indítványozó és jogi képviselője közti megbízási szerződést. „[A] késedelmi kamat iránti igénynek a visszamenőlegesen történő érvényesítése – anélkül, hogy a visszafizetésről a bírósági határozat rendelkezne” – a panasz szerint súlyosan sérti az indítványozó tulajdonhoz való jogát.
- [25] Az indítványozó az elsőfokú ítéletet arra hivatkozással támadta, hogy őt megillette a szabad ügyvédválasztás joga, budapesti ügyvédi irodát vehetett igénybe, amelynek közreműködésével felmerült költségeket a pervesztes ellenérdekű félnek kell megfizetnie. Állította, hogy a megbízási szerződésben foglalt díjazás nem volt eltulzolt, illetve a bíróság erre vonatkozó indokait (mind összegszerűségében, mind az okát tekintve) az első fokú ítélet nem tartalmazza, így a bíróság ebben a körben sem tett eleget indokolási kötelezettségének. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy jogi képviselője a közel három éves perfolym alatt jelentős számú előkészítő iratot, jogorvoslati kérelmet és egyéb beadványt terjesztett elő. Sőt, meglátása szerint – megbízási szerződés hiányában –, a Rendelet támadott 2. § (2) bekezdése alapján éppen az ügyvédi munkadíj emelésének lett volna helye. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság sem a tárgyalások számát, sem időtartamát nem értékelte. Vitatta a bíróság tény és költség mérlegelését, mert szerinte a bíróságnak a költségjegyzéket felülvizsgálva, a szerződésben foglalt díjelemeket kellett volna összevetnie a tényleges eljárási cselekményekkel.
- [26] Vitatta továbbá az eljárásban felmerült perköltségnek a pernyertesség-pervesztesség arányában történő megosztását arra is hivatkozva, hogy az ügyvédi munkadíjban és költségekben való megállapodás alapján a fél számíthat arra, hogy pernyertesség esetén azokat a vesztes fél állja.
- [27] Állította, hogy kamatfizetési kötelezettségének jogalapját a munkáltató nem bizonyította és jogszabályi hivatkozással sem támasztotta alá. Ezzel együtt azt is állította, hogy az elsőfokú döntés azért iratellenes, mert az indít-

ványozó nem vitatta a késedelmi kamat számítását. Panasza szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget indoklási kötelezettségének, mert döntésében nem fejtette ki, hogy az indítványozó „milyen ténybeli magatartás alapján, milyen teljesítési kötelezettségével és mikor esett késedelembe.” Az indoklás hiányát állította a kamatszámítás összecszerúsége vonatkozásában is.

- [28] Idézte a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényt 164. §-át, miszerint a jogalap nélkül kifizetett munkabér hatvan napon túl akkor követelhető vissza, ha a munkavállalónak a kifizetés alaptalanságát fel kellett ismernie, vagy azt maga idézte elő.
- [29] Az indítványozó sérelmezte, hogy a munkáltató vezérigazgatója szerinte nem volt jogosult követelés érvényesítésére, mert a peres eljárás megindításához – vele szemben a munkáltatói jogokat gyakorló – Magyar Fejlesztési Bank Zrt. hozzájárulására lett volna szükség. Állította, hogy a munkáltató jogtanácsosi munkadíj iránti kérelme – pernyertesség esetén is – alaptalan volt és nem volt jóhiszemű.
- [30] A tulajdonhoz való joga sérelmét abban is látta, hogy az eljáró bíróságok nem alkalmazták a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 80. § (2) bekezdését, miszerint „[a]z a fél, aki egyes perbeli cselekményeket sikertelenül végez, vagy egyes perbeli cselekményekkel indokolatlanul késedelmeskedik, avagy valamely határnapot vagy határidőt mulaszt, vagy más módon felesleges költségeket okoz, az ebből származó költségeinek megtérítését pernyertessége esetén sem igényelheti, illetőleg az ellenfél ebből eredő költségeinek megtérítésére a per eldöntésére való tekintet nélkül kötelezhető”. Az ezzel kapcsolatosan előterjesztett fellebbezési indokai figyelmen kívül hagyása miatt látta sérülni a jogorvoslathoz való jogát. (Sérelmezte, hogy a bíróság tévesen hivatkozott arra, hogy a fenti jogszabályhelyet hatáskör hiányában nem alkalmazhatja.)
- [31] 3.5. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét elsősorban az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmében látta és abban, hogy szerinte „nem létező jogszabály hiányában és a jogi norma alkalmazásának mellőzésével nem lehet a késedelmet egy adott cselekményről kimondani és az érintettet késedelmi kamatban marasztalni”.
- [32] Az indítványozó vitatta, hogy az elsőfokú bíróság a késedelmi kamatra vonatkozó törvényi szabályokat helyesen alkalmazta volna, mert állítása szerint fogalmilag kizárt volt az ő késedelembe esése, mert kamatfizetési kötelezettsége csak akkor nyílna meg, ha „a visszafizetésre kötelező határozatnak a teljesítési határidő alatt nem tesz eleget.” Állította, hogy a „munkáltató által önként teljesített kifizetés esetén a kifizetéstől a teljesítésig a munkáltató részére a munkavállalót kamatfizetési kötelezettség nem terheli.” Többször hivatkozott a munkáltató kamatigénye kapcsán arra, hogy az nem a felek polgári jogviszonyából, hanem munkaviszonyból keletkezett.
- [33] 3.6. Az indítványozó szerint a támadott ítéletek azért sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot, mert állítása szerint a bíróság nem adott választ az indítványozó fellebbezésében írtakra: sem a késedelembe esés tényére, sem jogalapjára, az ügyvédi díjazás eltúlzott voltára, illetve hogy az összeg miért nem állt arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.
- [34] 4. Az indítványozó a Rendelet 2. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is irányuló, az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított kérelmét az alábbiakkal indokolta.
- [35] A fenti szabályozást elsősorban azért tartja alaptörvény-ellenesnek, mert az sérti az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságot. Az indítványozó ezt azzal indokolta, hogy a rendelet „nem tartalmazza, hogy a »munkadíj mérséklésének indokolt esete« a bíróság által milyen módon érvényesíthető”. Állítása szerint „a szabályozás nem veszi figyelembe a felek emberi méltóságát sem egymás közti viszonyában, sem a bírósághoz való viszonyában,” mert nem rendelkezik arról, hogy a bíróságnak mérlegelése előtt a feleket az ügyvédi munkadíjjal kapcsolatosan meg kell-e hallgatnia. Így véleménye szerint az ügyvédi munkadíj mérséklése tekintetében az érintett fél nem tudja álláspontját kifejteni, így a jogalkotó „lebecsüli” a felet.
- [36] A Rendeletet az Alaptörvénynek a szabadsághoz és személyi biztonsághoz való jog szabályait tartalmazó IV. cikkébe, valamint az Alaptörvénynek a jogtalan támadás elhárításához való jogra vonatkozó szabályait tartalmazó V. cikkébe ütközőnek tartja, mert az alapján a bíróság a fél és jogi képviselője közti szerződést kétségbe vonhatja és attól eltérő döntést hozhat. Felhívta az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Üttv.) 28. § (1) bekezdését és 30. § (1) bekezdését, miszerint az ügyvédi megbízás szabad megállapodás tárgya, a felek a megbízási díjban szabadon állapodnak meg. Ezen jogszabályi rendelkezések

alapján – véleménye szerint – a Rendelet nem tartalmazhatja szabályozást az ügyvédi megállapodás tartalmával kapcsolatban. Sérelmezte, hogy a szerződési szabadság elvének érvényesülése mellett a szerződés megtámadására csak törvényben meghatározott esetben van lehetőség, „különösen a szerződéskötésben részt nem vevő harmadik személy (a perben ellenérdekű fél) vagy a bíróság részéről. Ilyen szabályokat azonban az Üttv. nem tartalmaz.”

- [37] Felhívta még az Üttv. 206. §-a a) pontját, amely felhatalmazást ad a miniszternek arra, hogy „a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költséget rendeletben szabályozza”. Az indítványozó úgy véli, hogy ezen felhatalmazás kereteit a Rendelet 2. § (2) bekezdése túllépi, „mivel nem a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségeket szabályozza, hanem arról rendelkezik, hogy az ügyvédi megbízási szerződésben foglalt felek megállapodását a bíróság mikor hagyhatja figyelmen kívül. Erre pedig a felhatalmazás nem ad szabályozási lehetőséget.”
- [38] Az indítványozó szerint a Rendelet 2. § (2) bekezdése sérti az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogát, mert a fél és az ügyvéd közötti megbízási szerződésben foglalt ügyvédi költségek mérséklése azt eredményezi, hogy „ezek a költségek az ellenérdekű pereszes félre még teljes pernyertesség esetén sem terhelhetők át”.
- [39] Az indítványozó által támadott jogszabályi rendelkezés véleménye szerint sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát is, mert „az ügyfélegyenlőség azt jelenti, hogy a bíróság az adott döntése előtt [...] döntése szükségességéről, vagy az ellenérdekű fél ezzel kapcsolatos indítványáról tájékoztatja a feleket, és felhívja őket a ténybeli és jogi nyilatkozataik megtételére”. Sérelmezte az indítványozó, hogy a Rendelet erre vonatkozóan semmilyen, a felek jogaival és a bíróságnak a Rendelet 2. § (2) bekezdésén alapuló hatáskörének gyakorlásával kapcsolatos szabályozást nem tartalmaz.
- [40] 5. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [41] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [42] Az indítványozó az Alaptörvény II. cikke, XIII. cikk (1) bekezdése, IV. cikk (1) bekezdése, V. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó rendelkezésekre hivatkozott, és megfogalmazott indokolást is. Az Alkotmánybíróság ezért megvizsgálta, hogy az indítvány ezen elemei megfelelnek-e az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, miszerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [43] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapítja, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alaptörvényességének kételye.
- [44] 5.1. Ezekkel kapcsolatban az Abtv. 27. §-ára alapított kérelem kapcsán az Alkotmánybíróság az alábbi megállapításokra jutott. Az indítványozó az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jog sérelmét a bírói döntésekben amiatt látta, mert véleménye szerint vitás az ő fizetési késedelembe esése, valamint azért, mert a bírói döntés gyengíti az állampolgároknak az állami szervekbe vetett bizalmát. Ezek az érvek azonban nem hozhatók alkotmányos összefüggésbe az emberi méltósághoz való joggal.
- [45] 5.2. Az indítványozó a szabadság és személyi biztonság, valamint a személy és tulajdon elleni jogtalan támadás elhárításához való jog sérelmeként fogalmazta meg az ítéletek kritikáját pusztán azért, mert a bírói döntéssel nem értett egyet. Ennek kapcsán az indítványozó által leírtak a fenti két alaptörvényi cikkel alkotmányjogi értelemben összefüggésbe nem hozhatók.
- [46] 5.3. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmeként értékelte a munkáltató perindítási jogosultságának hiányát, valamint azt, hogy fellebbezési indokaira véleménye

szerint a bíróság kimerítően nem reagált. Vitatta a bíróság tény és költség mérlegelését, jogalkalmazói tevékenységét, továbbá az eljárásban felmerült perköltségnek a pernyertesség-pervesztesség arányában történő megosztását. Panasza szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, mert döntésében nem fejtette ki, hogy az indítványozó „milyen ténybeli magatartás alapján, milyen teljesítési kötelezettségével és mikor esett késedelembe” valamint a kamatszámítás összecszerúsége vonatkozásában is az indokolás hiányát állította.

- [47] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában rámutatott arra, hogy „[a]z indokolt bírói döntéshez fűződő jog [...] az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik.” Az Alkotmánybíróság azonban „a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését”. „[A]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” (Indokolás [33]–[34])
- [48] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapítja, hogy a jelen ügyben eljárt bíróságok eleget tettek indokolási kötelezettségüknek, az indítványozó valamennyi kereseti kérelmét megvizsgálták, azokról kialakított jogi álláspontjukról, a hivatkozott jogszabályhelyek pontos megjelölésével számot adtak. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező bírói indokolási kötelezettség maradéktalanul teljesült, így a bírói döntések alaptörvényességének kételye emiatt nem merülhet fel.
- [49] Az indítványozó a bírói mérlegelést és jogalkalmazást is sérelmesnek tartotta. A bíróságok a bizonyítékok mérlegelése során szabadon döntenek arról, hogy mely tanúvallomást fogadják el bizonyítékként. Az Alkotmánybíróság ebben a körben is rámutat a korábbi döntéseiben kifejtettekre, miszerint „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „[A] jogállamiság elvont elve [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {Elsőször lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [50] Az indítványozó által ebben a körben felhozott érvek nem hozhatók alkotmányjogi összefüggésbe sem az Alaptörvény XIII. cikke (1) bekezdése, sem a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései védelmi körével, mivel azok olyan szakjogi-törvényességi kérdésekre vonatkoznak, amelyek eldöntésére az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [51] 6. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított kérelem kapcsán az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá.
- [52] Az indítványozó által sérelmesnek tartott jogszabályi rendelkezés lehetőséget biztosít a bíróságnak arra, hogy az ügyvédi munkadíj összegét indokolt esetben – ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel –, mérsékelheti.
- [53] Az indítványozó által megfogalmazott érvek nem hozhatók összefüggésbe a hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekkel, sem az emberi méltósággal, sem a tulajdonhoz való joggal, sem a tisztességes eljáráshoz való joggal,

sem a jogtalan támadás elhárításához való joggal, ahogy a szabadsághoz és személyes biztonsághoz való joggal sem.

- [54] Az indítványozó által támadott Rendelet az ügyvédi díjazás mérséklésének lehetőségéről rendelkezik, nem tartozik tárgykörébe olyan eljárási kérdések szabályozás, mint a felek nyilatkozattételi joga. Az indítványozó által sérelmezett eljárási hiányosság az eljárás során nem merülhetett fel, hiszen a Pp. szabta keretek között a feleknek lehetőségük volt arra, hogy nyilatkozataikat a perköltségre is kiterjedően előadják.
- [55] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése keretében eljárva érdemi alkotmányossági vizsgálatra a fentiek okán nem látott indokot; a rendeleti szabályozás alaptörvényességének kételye nem merült fel.
- [56] Mindezekből következően az indítvány alapján nem merült fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége, így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [57] 7. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 26. §-a (1) bekezdésére, a 27. §-a a) pontjára, a 29. §-ára, a 47. § (1) bekezdése, az 52. §-a (1) bekezdésére és (1b) bekezdésének e) pontjára, és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2019. december 3.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/893/2019.

